

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **K. P.**
st. příslušnost:
bytem:

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 5. 2020, č. j. OAM-511/LE-BA04-BA04-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 5. 2020, č. j. OAM-511/LE-BA04-BA04-2019, se *ruší* a věc se *vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci se *nepřiznává* náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Podstatou této věci je otázka, zda žalovaný může zamítnout žádost o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“), pokud uplynula zákonná lhůta 90 dní podle § 27 odst. 5 zákona o azylu. A zda skutečnost, že se tak stane, má případně dopad na zákonnost vydaného rozhodnutí.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu dne 29. 12. 2019. Údaje k ní poskytl 3. 1. 2020. Jako důvod své žádosti označil problémy s ukrajinskou policií a podsvětím. V minulosti byl součástí organizovaného zločinu, za což se dostal do vězení. V roce 2016 ho propustili. Policista, se kterým ve vězení navázal blízký vztah, mu nabídl peníze za to, že pro něj bude dělat informátora. Žalobce s tím souhlasil. Infiltroval se mezi své dřívější kumpány a donášel informace policii. Díky tomu policie obvinila několik lidí. Dva z nich se ale dostali na svobodu. A začali žalobce pronásledovat. Poté se proti němu obrátila i samotná policie, která ho neprávem obvinila z loupeže a krádeže. Rozhodl se proto Ukrajinu opustit. Začátkem září 2019 přicestoval do ČR, kde se pokoušel změnit si identitu. Tato snaha jej vedla k vyřízení padělaného dokladu. Kvůli němu se dostal do zařízení pro zajištění cizinců. Tam požádal o mezinárodní ochranu.
3. Žalovaný rozhodnutím datovaným dne 1. 4. 2020, č. j. OAM-511/LE-BA04-BA04-2019 („rozhodnutí žalovaného“), zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany na území ČR. Shledal ji zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Ukrajina je na seznamu bezpečných zemí původu. Toto rozhodnutí žalovaný žalobci doručil dne 11. 5. 2020. Tento termín žalovaný stanovil ve svém předvolání žalobce k převzetí rozhodnutí ze dne 8. 4. 2020.
4. Podle žalovaného žalobce nevyvrátil domněnku o Ukrajině coby bezpečné zemi původu. Problémy na Ukrajině měl řešit za pomoci dostupných prostředků vnitrostátní ochrany. Kromě toho žalovaný poukázal na účelovost podané žádosti. Žalobce ji podal až poté, co jej policie zajistila za účelem správního vyhoštění. Nic mu přitom nebránilo, aby o azyl požádal dřív. Cílem podané žádosti je pouze legalizace pobytu žalobce v ČR.

III. Žaloba

5. Žalobce uplatňuje tři námitky. Zaprvé namítá, že žalovaný nedodržel zákonnou lhůtu pro vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Takové rozhodnutí lze vydat pouze do 90 dnů od poskytnutí údajů. Po uplynutí této lhůty musí žalovaný žádost posoudit meritorně podle § 12 až § 14b zákona o azylu. Tuto lhůtu žalovaný nedodržel. Rozhodnutí sice nese datum 1. 4. 2020, ale žalobci jej předali až 11. 5. 2020. Za vydání rozhodnutí je v souladu se správním řádem třeba považovat toto datum. Ve včasném vydání rozhodnutí žalovanému nebránil ani nouzový stav vyhlášený dne 13. 3. 2020. K seznámení žalobce s podklady pro vydání rozhodnutí došlo již začátkem února. Žalovaný proto měl dostatek času, aby ve věci rozhodl dřív.
6. Zadruhé žalobce namítá, že vyvrátil domněnku o označení Ukrajiny jako bezpečné země původu. Věrohodně vypovídal a uvedl konkrétní azylově relevantní důvody. Naproti tomu žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí. V rozhodnutí žalovaného chybí skutkové závěry k otázce, zda by se právům žalobce mohlo dostat efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů. V určitých případech nelze po žadateli požadovat, aby se nejdříve pokusil o ochranu v zemi původu.

Žalobce poukazoval na pronásledování od státních orgánů. Žalovaný se proto měl nejprve zabývat tím, lze po žalobci požadovat, aby se nejprve obrátil na vnitrostátní orgány.

7. Ve třetí žalobní námitce žalobce tvrdí, že jeho žádost o mezinárodní ochranu není účelová. Sice ji nepodal bezprostředně po vstupu na území ČR. To však nevylučuje existenci odůvodněného strachu z pronásledování nebo vážné újmy. Čas podání žádosti by sám o sobě neměl jít žadateli k tíži. Správní orgán nemůže jeho žádost *a priori* posuzovat jako účelovou.

IV. Vyjádření žalovaného k žalobě

8. K první žalobní námitce se žalovaný nevyjádřil. Ke druhé zopakoval stejné důvody, jaké uváděl ve svém rozhodnutí. Žalobci podle něj nic nebrání, aby se domohl ochrany na Ukrajině. Nemusí se nutně obracet na policii, ale na jiné státní instituce. Z Ukrajiny žalobce vycestoval legálně a bez problémů. Jeho žádost o azyl je účelová. Pobyt si měl legalizovat jinak.
9. Žalovaný dodal, že shromáždil dostatek podkladů rozhodnutí. Při seznámení s podklady žalobci stačil jejich výčet, nechtěl se s nimi seznámit. Jeho nynější námitky k bezpečnostní situaci na Ukrajině jsou účelové. Podle konstantní judikatury nebezpečí při návratu na Ukrajinu nehrozí.

VI. Posouzení věci krajským soudem

10. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu. O žalobě krajský soud rozhodl bez jednání, v souladu s podmínkami podle § 51 a § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.
11. V průběhu řízení před krajským soudem došlo ke změně ve složení soudu. Samosoudkyni, které byla věc původně přidělena, ke dni 31. 12. 2020 zanikla funkce soudkyně z důvodů podle § 94 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. V souladu s platným rozvrhem práce krajského soudu pro rok 2021 byla tato věc přidělena novému samosoudci.
12. Žaloba je důvodná.
13. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 24 tohoto ustanovení ČR považuje za bezpečnou zemi původu Ukrajinu, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.
14. Podle § 27 odst. 5 zákona o azylu platí: „Rozhodnutí o zamítnutí žádosti pro její zjevnou nedůvodnost lze vydat nejpozději do 90 dnů ode dne poskytnutí údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“
15. V tomto ustanovení zákon o azylu stanovuje výrazně kratší lhůtu, než jakou je standardní lhůta pro vydání rozhodnutí. Ta činí šest měsíců. Při splnění dalších podmínek ji lze prodloužit až na 18 měsíců (§ 27 odst. 1 zákona o azylu). Stanovení kratší lhůty pro zamítnutí zjevně nedůvodné žádosti má smysl. Jak uvádí komentář k zákonu o azylu, „[v]ýhodou řízení podle § 16 [zákona o azylu] je nesporně jeho větší snadnost z důvodu

omezeného dokazování a také větší rychlost. Tato rychlost je ovšem nejen usnadněním pro správní orgán, *ale také jeho přímou povinností*, jak dokazuje toto jednoznačné stanovení třicetidenní lhůty k vydání rozhodnutí. Tato podmínka vychází z logické premisy, že pokud je něco zjevně nedůvodné, tak k tomuto závěru nelze dospět až po době počítané v řádu měsíců.“ (Kosař, D., Molek, P., Honusková, V., Jurman, M., Lupačová, H. *Zákon o azylu. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 206, důraz doplnil krajský soud).

16. Nedodržení zákonem stanovené lhůty pro vydání rozhodnutí obvykle nezpůsobí nezákonnost rozhodnutí. V případě lhůty podle § 27 odst. 5 zákona o azylu je však situace jiná. Vyplývá to již z textu tohoto ustanovení. Zatímco § 27 odst. 1 říká, že „[r]ozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany, nestanoví-li tento zákon jinak, vydá ministerstvo bez zbytečného odkladu...“, odst. 5 říká, že „[r]ozhodnutí o zamítnutí žádosti pro její zjevnou nedůvodnost *lze vydat* nejpozději do 90 dnů...“ (důraz doplnil krajský soud). Pokud něco *lze učinit* pouze v určité lhůtě, po jejím uplynutí to již *učinit nelze*.
17. Ustanovení § 27 odst. 5 zákona o azylu tedy zakotvuje propadnou lhůtu. Po jejím uplynutí již správní orgán nemůže o žádosti o mezinárodní ochranu rozhodnout podle § 16 a zamítnout ji jako zjevně nedůvodnou. Neznaменá to samozřejmě, že žádosti o mezinárodní ochranu musí vyhovět. Nemůže ji však posuzovat v režimu § 16 zákona o azylu. Musí vydat rozhodnutí podle § 12 s dalšími akcesorickými výroky (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, ve vztahu ke starší právní úpravě, která žalovanému dávala na vydání rozhodnutí pouze 30 dnů).
18. Mezi posouzením žádosti podle § 16 odst. 2 zákona o azylu na jedné straně a § 12 až § 14b zákona o azylu na straně druhé existují zásadní rozdíly. Ten hlavní spočívá v rozsahu dokazování. Odvíjí se od rozložení důkazního břemene mezi žadatele a správní orgán. Rovněž se neposuzuje, zda žadatel splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Ani to, zda žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o jeho pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo hrozbě vážné újmy podle § 14a (viz § 16 odst. 3 zákona o azylu). Proto zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, měl-li ji správní orgán posoudit podle § 12 až § 14b, žadatele zkracuje na jeho procesních právech.
19. Zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné až po uplynutí lhůty podle § 27 odst. 5 zákona o azylu proto podle krajského soudu způsobuje nezákonnost takového rozhodnutí. Ke stejnému závěru dospěl krajský soud již v rozsudku ze dne 28. 4. 2006, č. j. 56 Az 72/2006-40. A následoval jej i Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci v rozsudku ze dne 24. 9. 2014, č. j. 58 Az 1/2014-56.
20. Je tedy nutné posoudit, zda žalovaný dodržel lhůtu pro zamítnutí žádosti žalobce jako zjevně nedůvodné.
21. Pro běh zákonné lhůty 90 dní je rozhodující den poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. To žalobce učinil dne 3. 1. 2020. Lhůta pro zamítnutí žádosti podle § 16 zákona o azylu uplynula dnem 2. 4. 2020. Žalovaný datuje své rozhodnutím k 1. 4. 2020. Žalobci jej však doručil až 11. 5. 2020. Za den vydání rozhodnutí přitom nelze automaticky považovat datum uvedené v rozhodnutí, jak správně namítá žalobce. Vydáním rozhodnutí se podle § 71 odst. 2 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád rozumí „*předání stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí k doručení*“ podle § 19, popřípadě jiný úkon k jeho doručení, provádí-li je správní orgán sám; na písemnosti nebo poštovní zásilce se tato skutečnost vyznačí slovy: „Vypraveno dne:“. Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany se však nedoručuje poštou. Nevypravuje se. Doručuje se osobně v místě a čase stanoveném v

písemné výzvě k převzetí rozhodnutí (§ 24a odst. 1 zákona o azylu). *Za den vydání rozhodnutí je proto třeba považovat den jeho doručení žadateli.* Žalovaný proto musí postupovat tak, aby ve lhůtě 90 dnů stihl i doručení rozhodnutí podle § 24a odst. 1 zákona o azylu.

22. V tomto případě žalovaný doručil žalobci své rozhodnutí – a tím ho i vydal - až 11. 5. 2020. I předvolání k převzetí rozhodnutí, ve kterém jako termín stanovil právě pondělí 11. 5. 2020 (v 10:00), zaslal žalobci po lhůtě k vydání rozhodnutí až dne 8. 4. 2020. Je proto zřejmé, že rozhodnutí žalovaného o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné žalovaný vydal po marném uplynutí lhůty podle § 27 odst. 5 zákona o azylu. Mohl ho ovšem vydat jen před jejím uplynutím. Tím, že žalovaný žádost žalobce neposoudil podle § 12 až § 14b zákona o azylu, své rozhodnutí zatížil vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.
23. Nad rámec uvedeného se krajský soud ve stručnosti vyjádří i k dalším žalobním námitkám.
24. Z judikatury jasně plyne, že časový aspekt podání žádosti o mezinárodní ochranu bez dalšího nemůže hrát roli při hodnocení důvodnosti žádosti. V rozsudku ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019-52, Nejvyšší správní soud uvedl: „Čas podání žádosti by tedy stěžovateli neměl být sám o sobě k tíži a správní orgán žádost nemůže *a priori* posuzovat jako účelovou ‚k legalizaci pobytu‘. Zvláště k ní nesmí přistupovat jinak než k žádostem, které nepovažuje za ‚účelové‘.“
25. *Čas podání žádosti naopak má význam při posuzování věrohodnosti žadatele.* Podle čl. 4 odst. 5 směrnice č. 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“) platí, že jednotlivá tvrzení žadatele za splnění určitých podmínek nevyžadují důkazy. Jednou z těchto podmínek je, že žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratší možné době, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil. Skutečnost, že žalobce nepodal žádost o mezinárodní ochranu bezprostředně po vstupu do ČR, ale až v zařízení pro zajištění cizinců, proto žalovaný v dalším řízení může zohlednit pouze při hodnocení jeho věrohodnosti. Nikoliv při hodnocení důvodnosti žádosti.
26. Vypořádání námítky související s nedostatečným shromážděním podkladů pro vydání rozhodnutí ve vztahu k posouzení otázky dostupnosti vnitřní ochrany, by v tuto chvíli bylo předčasné. V dalším řízení však žalovaný nebude moci vycházet z domněnky, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu. A tedy ani z domněnky, že vnitřní ochrana je na Ukrajině obecně dostupná. Tato otázka bude muset být předmětem dokazování.

VII. Závěr a náklady řízení

27. Nedodržením zákonné lhůty pro zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné se žalovaný dopustil podstatného porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Krajský soud proto jeho rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Rozhodnutí žalovaného ve výroku I. tohoto rozsudku úmyslně označil datem jeho skutečného vydání ve smyslu § 71 správního řádu.
28. Žalovaného v dalším řízení váže právní názor krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V dalším řízení bude povinností žalovaného meritorně posoudit, zda žalobce splňuje podmínky pro udělení jednotlivých forem mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14b zákona o azylu.

29. Úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení. Žádné mu však podle obsahu spisu nevznikly. Proto mu je soud nepřiznal. Neúspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení ani nevzniklo (§ 60 odst. 1 s. ř. s.)

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 2. června 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce